

Olgica Marušić,
Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij
Geografske osnove planiranja u okolišu

Fakultet prirodoslovno-matematičkih i
odgojnih znanosti Sveučilišta u Mostaru

„Interdisciplinarni pristup u realizaciji tema zaštite okoliša u obrazovnom sustavu osnovnih i srednjih škola u Zapadnohercegovačkoj županiji“

Sažetak

U radu se razmatraju mogućnosti primjene te sagledava značaj interdisciplinarnog pristupa u nastavnom procesu, zastupljenost i realizacija tema zaštite okoliša (izravno i neizravno) u osnovnoj i srednjoj školi. S obzirom na promjene koje su neminovne i u skladu s potrebama koje prate razvoj odgoja i obrazovanja u svim sferama, stavljen je naglasak na ekološku edukaciju koja će se provoditi kroz sastavnice okoliša interdisciplinarnim pristupom, zajedničkim (timskim) radom svih prosvjetnih djelatnika na integriranju zaštite okoliša u odgojno–obrazovne programe osnovnih i srednjih škola.

Istraživanje se sastoji od teorijskog i empirijskog dijela. U teorijskom dijelu izdvojeni su i analizirani izravni sadržaji o zaštiti okoliša, a detektirani su uvidom u operativne programe osnovnih i srednjih škola na području Zapadnohercegovačke županije. U empirijskom dijelu korišteni su anonimni upitnici načinjeni za potrebe istraživanja. Anketnim upitnikom za nastavnike istražen je opseg i aktualnost zastupljenih tema o zaštiti okoliša u postojećem kurikulumu kao i razmatranje mogućnosti primjene i učinkovitosti interdisciplinarnog pristupa. Anketirani su nastavnici prirodoslovne skupine predmeta (učitelji razredne nastave, nastavnici i profesori *Geografije, Biologije, Kemije i Fizike*) 14 osnovnih i 7 srednjih škola na području Županije. U teorijskom dijelu istraživanja korištene su metoda analize sadržaja (kvalitativna i kvantitativna), metoda analize i sinteze, komparativna metoda, deskriptivna metoda i metoda kompilacije, a u empirijskom, metoda anketiranja pri čemu su formulirana pitanja otvorenog, zatvorenog i kombiniranog tipa te skale procjene, statistička metoda, metoda indukcije i dedukcije te metoda generalizacije i specijalizacije.

Cilj ovog istraživanja je utvrditi zastupljenost sadržaja o zaštiti okoliša u nastavnim planovima i programima prirodoslovne skupine predmeta, utvrditi razinu implementacije ekološkog odgoja i obrazovanja u osnovnim i srednjim školama i ukazati na promjene koje je potrebno provesti u cilju njihove realizacije kroz interdisciplinarni pristup, njihovo kroskurikulumsko povezivanje, uočavanje uzročno-posljedičnih veza između fragmentiranih ekoloških sadržaja kao i kompetencije nastavnog kadra nužne za provedbu. Nadalje, ispitat će se stavovi i mišljenja nastavnika vezanih za ekološku problematiku te istražiti ekološka osviještenost, kao i razina primjene interdisciplinarnog poučavanja u nastavnoj praksi, komunikacija među predmetnim nastavnicima, osposobljenost za osmišljavanje i realizaciju interdisciplinarnog pristupa te mogućnost njegovog povezivanja s tradicionalnim metodama poučavanja.

Pri statističkoj obradi kvantitativnih podataka korištena je deskriptivna analiza (opisivanje izmjerene skupa podataka navođenjem frekvencija, mjera središnjih vrijednosti i pripadajućeg raspršenja), postupci inferencijalne statistike u svrhu testiranja razlika između ispitivanih varijabli i predviđanja. Kvalitativni podatci su analizirani procesom transkripcije, a potom obrađeni metodom otvorenog kodiranja.

Empirijsko istraživanje ukazalo je na potrebu izmjene zastarjelog didaktičko-metodičkog pristupa, primjenu suvremenijih strategija, metoda i oblika rada te kontinuirano stručno usavršavanje u području zaštite okoliša, što bi rezultiralo unaprjeđivanjem tradicionalne paradigme, još uvijek dominantne u nastavnom procesu.

Ključne riječi: *interdisciplinarni pristup, tradicionalni pristup, zaštita okoliša, ekološki odgoj i obrazovanje, ekološka svijest, odgojno-obrazovni sustav.*